શ્રી શત્રુંજય – મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

શત્રુંજય એકેડમી, શ્રી પદ્મપ્રભસ્વામી જૈન મંદિર, સ્ટેશન રોડ, ચાળીસગામ – ૪૨૪ ૧૦૧.

સા વિદ્યા યા વિમુક્તયે

સમ્યગ્જ્ઞાન વિશારદ

Answer - Sheet

અભ્યાસક્રમ ક્રં : ૭

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆

એનરોલમેન્ટ નંબર [illegible] 7 ગામ [illegible]

વિદ્યાર્થીનું નામ [illegible]

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	પરમાત્મદ્રવ્ય
(૨)	અષ્ટમંગલાદિ
(૩)	શ્રી ઔપપાતિકસૂત્ર
(૪)	ગોવિંદશાહે
(૫)	ડિમાહાર દ્વાર
(૬)	ક્ષાયિક ભાવ
(૭)	ધ્રુવઅધ્રુવ
(૮)	ઉદ્ઘોષણા
(૯)	નિર્મળતા
(૧૦)	નાગડા
(૧૧)	મનવાળા
(૧૨)	સાત્વિક આરાધક
(૧૩)	કલ્યાણભાવે
(૧૪)	મંદઉર
(૧૫)	વૈમાનિક
(૧૬)	નિદ્રા તથા પ્રચલા
(૧૭)	આત્મિક બોધ
(૧૮)	પક્ષાપક્ષી
(૧૯)	આગતિ
(૨૦)	યુગાદિદેવ ચારિત્ર

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	જ્યોતિષ દેવોનું
(૨)	વાદી દેવ સૂરિ
(૩)	જિનાગમોમાં
(૪)	ડાબા હાથમાં
(૫)	૧૨મા ક્ષીણમોહ
(૬)	સૂક્ષ્મ સ્થાવર
(૭)	જિનકલશ
(૮)	શ્રી સૂત્રકૃતાંગ સૂત્રમાં
(૯)	અદ્ભુત જિનાલય
(૧૦)	માથે
(૧૧)	સંજ્ઞારહિત
(૧૨)	ઉત્કૃષ્ટ શુદ્ધિને
(૧૩)	મુંગી પદૃણાના
(૧૪)	કોણિક રાજાએ
(૧૫)	દૃષ્ટિવાદોપદેશિકી
(૧૬)	ભજનાર
(૧૭)	પુરુષવેદ
(૧૮)	સ્થાવર
(૧૯)	ધારણ કરીને
(૨૦)	મોસહ

(૧૦)	ભણનાર પંડિતો
(૧૧)	અંતરાય કર્મ
(૧૨)	પુણ્યશાળીઓ
(૧૩)	વિકલેન્દ્રિય
(૧૪)	હોતું નથી
(૧૫)	દીર્ઘ
(૧૬)	હું
(૧૭)	કરે છે.
(૧૮)	ઉપદેશિકી
(૧૯)	નપુંસક
(૨૦)	લત્પર

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	ભય છે
(૨)	ધારણ કરે છે
(૩)	બોલે છે
(૪)	ચાર

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૮	(૬)	૪
(૨)	૬	(૭)	૨
(૩)	૯	(૮)	૫
(૪)	૧	(૯)	૩
(૫)	૧૦	(૧૦)	૭

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૧૬
(૨)	૩૬
(૩)	૧૨૫૬
(૪)	૫
(૫)	૨૦
(૬)	૧૭
(૭)	૯
(૮)	૧૬ અંગુલ
(૯)	૧૩
(૧૦)	૩

	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ✗		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર
(૧)	✓	(૧)	૨૧
(૨)	✗	(૨)	૧૨
(૩)	✗	(૩)	૧૮
(૪)	✓	(૪)	૧૪
(૫)	✗	(૫)	૨૪
(૬)	✓	(૬)	૪
(૭)	✓	(૭)	૮
(૮)	✗	(૮)	૧૬
(૯)	✗	(૯)	૨
(૧૦)	✓	(૧૦)	૧૦

પ્રશ્ન ૧-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૨-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૩-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૪-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૫-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૬-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૭-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૮-મેળવેલ ગુણ	=	કુલ ગુણ

રીમાર્ક ______________________ તપાસનારની સહી ______________________

પ્રશ્ન - ૮

૧. ૨૦) પુણ્યશાલીઓ જિનેશ્વરની સ્નાત્રક્રિયા પ્રસંગે વિવિધ પ્રકારનાં નૃત્યો કરે, રત્ન અને પુષ્પની વર્ષા કરે, (અષ્ટમંગલનું આલેખન કરે છે તથા માંગલિક સ્તોત્રો ગાય છે અને તીર્થંકરના વંશના ગોત્રો તથા મંત્રો બોલે છે.. ૨૧) સમગ્ર વિશ્વનું કલ્યાણ થાઓ, પ્રાણીઓ પરોપકારમાં તત્પર બનો, વ્યાધિ-દુઃખ-દૌર્મનસ્યાદિ નાશ પામો અને સર્વ સ્થળે મનુષ્યો સુખ ભોગનારા થાઓ -- ૨૨) હું શ્રીઅરિષ્ટનેમિ તીર્થંકરની માતા શિવાદેવી તમારા નગરમાં વસું છું, તેથી અમારું ને તમારું શ્રેય થાઓ, તેમજ ઉપદ્રવોનો નાશ કરવાનું કલ્યાણ થાઓ, સ્વાહા -- ૨૩) શ્રી જિનેશ્વરદેવનું પૂજન કરતાં સમસ્ત પ્રકારનાં ઉપસર્ગો નાશ પામે છે -- વિઘ્નરૂપી વેલીઓ છેદાઈ જાય છે અને મન પ્રસન્નતાને પામે છે -- એવી રીતનું બૃહદ્શાંતીની ૨૦, ૨૧, ૨૨, ૨૩ મી ગાથાનું અર્થ સમજાવામાં આવ્યું છે એ સમજી એનુ મર્મ જાણવાનું પ્રયત્ન કરવું જોઈએ --

૨. જેસિંગે મહારાજ સિદ્ધરાજની પણ મુલાકત લીધી, અને તેને એક લાખ ટંકના મુલ્યનો હીરાજડિત હાર ભેટણામાં આવ્યો -- સિદ્ધરાજે તેને બેટા કહીને સંબોધન કરેલું - અને તેનું અંગત વ્યક્તિ તરીકે સન્માન કરેલું -- રાજાએ પાટણ આવવાનું પ્રયોજન પૂછતાં જેસિંગે દીક્ષા લેવાની પોતાની અંગત ભાવના વ્યક્ત કરી.. રાજાએ તેને થરાદમાં બિરાજતા આચાર્ય આર્યરક્ષિતસૂરિ પાસે દીક્ષા ગ્રહણ કરવાનું સૂચવ્યુ -- અચલગચ્છ-પ્રવર્તકજીના ઉદાત્ત ચારિત્ર્યથી રાજા ઘણો જ પ્રભાવિત થયો હતો -- જેસિંગે પણ એમના વિશે ઘણું સાંભળ્યું હતું -- સિદ્ધરાજની પ્રેરણાથી જેસિંગ થરાદ ગયો -- જેસિંગની એકાગ્રતા અને બુદ્ધિમત્તા જોઈ અચલગચ્છ પ્રવર્તકએ એમને હોંશે હોંશે દીક્ષા આપી -- જેસિંગે, સિદ્ધરાજની પ્રેરણાને દિલથી સ્વિકારી એને તરત જ અમલમાં લાવી --

૩. દંડક પ્રકરણમાં ૧૯-મો પર્યાપ્તિદ્વાર છે -- કેટલા દંડકોને કેટલી પર્યાપ્તિઓ હોય છે એ જણાવતા કહેલું છે કે દેવતા, ગર્ભજ મનુષ્ય અને તિર્યંચ તથા નારકીને વિષે છ પર્યાપ્તિ હોય છે -- અને સ્થાવરના વિષે ચાર પર્યાપ્તિ હોય છે -- વિકલેન્દ્રિયને વિષે પાંચ પર્યાપ્તિ હોય છે -- એને વિસ્તારમાં સમજવાનું પ્રયત્ન કરીએ તો જણાય છે કે ૨૪ દંડકોમાં સ્થાવરના પાંચ દંડકોને વિષે ચાર પર્યાપ્તિઓ હોય છે -- વિકલેન્દ્રિયના ત્રણ દંડકોને વિષે પાંચ પર્યાપ્તિઓ હોય છે -- નારકીના એક દંડકને વિષે છ પર્યાપ્તિઓ હોય છે -- દેવતાના ૧૩ દંડક (ભવનપતિના ૧૦, વ્યંતરનો ૧, જ્યોતિષનો ૧, વૈમાનિકનો ૧) ને વિષે છ પર્યાપ્તિઓ હોય છે -- ગર્ભજ તિર્યંચના ૧ દંડક ને વિષે છ પર્યાપ્તિઓ હોય છે -- તથા ગર્ભજ મનુષ્યના ૧ દંડકના વિષે છ પર્યાપ્તિઓ હોય છે --

૪. કુલ ૧૦ પયન્ના છે તેમાં ચઉશરણ પયન્ના, આતુર પ્રત્યાખ્યાન પયન્ના, ભક્તપરિજ્ઞા પયન્ના, સંસ્તારક પયન્ના, મહાપ્રત્યાખ્યાન પયન્ના, મરણસમાધિ પયન્ના આ છ પયન્નાઓમાં અંતિમઆરાધનાદિનો અધિકાર જુદા જુદા સ્વરૂપે વર્ણવતા પ્રસંગાનુપ્રસંગે ઘણી જરૂરી બીનાઓ પણ જણાવી છે.. તથા શ્રી તંદુલ વેયાલિક પયન્નમાં ગર્ભનું કાલમાન, દેહરચના અને યુગલિક પુરુષાદિનું વર્ણન કરીને દેહની મમતાને તજવાનો ઉપદેશ આપ્યો છે -- શ્રી ગચ્છાચાર પયન્નામાં મુનિવરોના આચારાદિની બીના કહી છે -- શ્રી ગણિવિજ્જા પયન્નમાં દિવસ બળ વિગેરે નવ બળોને અંગે જ્યોતિષની હકીકત વિગેરે બીનાઓ જણાવી છે -- શ્રી દેવેન્દ્ર સ્તવ પયન્નામાં પ્રભુની સ્તુતિ કરવાના અવસરે પૂછાયેલા પ્રશ્નોના ઉત્તરરૂપે ઉર્ધ્વલોકાદિની બીના જણાવી છે -- આ તો એનો સંક્ષિપ્તમાં સંક્ષિપ્ત વર્ણન થયો -- બાકી એ વિષે આગમોમાં ઘણા વિસ્તારથી વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યો છે --

૫. બારમા ક્ષીણમોહ ગુણસ્થાનકે રહેલા ક્ષપક સાધુને શુક્લ ધ્યાનનો બીજો ભેદ હોય છે -- આ ગુણસ્થાનકે ક્ષપક વીતરાગ હોય છે -- વિશેષ રાગ-દ્વેષરહિત હોય છે .. યથાખ્યાત ચારિત્રવાળો હોય છે -- સારા-શુદ્ધ પરિણામવાળો હોય છે -- બીજા શુક્લધ્યાનના યોગથી સાધુ કર્મરૂપી સમિધ એટલે કાષ્ટને બાળીને અંતે નિદ્રા તથા પ્રચલા આ બે પ્રકૃતિઓનો નાશ કરે છે -- ક્ષપક શ્રેણીએ આરૂઢ મુની ક્ષીણ મોહ ગુણ-સ્થાનના અંત સમયે ચક્ષુદર્શન, અચક્ષુદર્શન, અવધિદર્શન, કેવલદર્શન, જ્ઞાનાવરણીય પાંચ, અંતરાયકર્મની પાંચ. આ ચૌદ પ્રકૃતિઓને ખપાવીને મોહનીય કર્મના અંશથી રહિત થઈને "કેવલજ્ઞાનથી" યુક્ત બને છે -- આ ગુણસ્થાનકે એક વેદનીયનો બંધ -- સત્તાવન (57) પ્રકૃતિઓનો ઉદય હોય છે તથા એકસો એક (101) પ્રકૃતિની સત્તા હોય છે -- આ ગુણસ્થાનકે એકત્વ-અવિચાર અને સવિતર્ક ત્રણ વિશેષણથી યુક્ત બીજા ભેદવાળું શુક્લધ્યાન હોય છે -- હે દાદા -- આ ગુણસ્થાનક હું પણ જલ્દી પ્રાપ્ત કરુ એવાં શુભાશિષ દેજો --